

PETERS JUL

GENDIGNING AF MARTIN MIEHE-RENNARD OG SØREN
SKJOLD EFTER JOHAN KROHNS KLASSISKE DIGT

OT

ODENSE
TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALE 2025/2026
GRUNDSKOLE

1 INDHOLDS- FORTEGNELSE

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Det praktiske	3
3	Om Peters jul i Arena Fyn	4
4	En magisk og musikalsk julefortælling	5
5	Materialevejledning	6
6	Forventninger	7
7	Når julefreden sænker sig	8
8	Kostumetegninger	9
9	Johan Krohns digt	13
10	Peters jul i dansk - opgaver til forskellige klassetrin	14
11	Historien ind gennem kroppen - teaterpædagogiske øvelser	19
12	Uddrag af manuskriptet	27
13	Hvis du var en anden for en dag	29

2

DET PRAKTISKE

Odense Teater i Jernbanegade er under ombygning og derfor spiller dette års juleforestilling i Arena Fyn. Vi glæder os til at spille teater for jer!

Indgang for skoler

Skoler skal gå ind via indgang syd.

Kom i god tid

Der er mange klasser der skal på plads på kort tid. Så vi anbefaler at I ankommer mindst 30 minutter før forestillingen går i gang. Vi er klar ti at tage imod jer en time før forestillingen begynder.

Garderobe og puder

Der vil være en gratis garderobe, hvor I kan have jeres overtøj under forestillingen. I er også velkomne til at tage overtøj med ind, hvis børnene vil bruge deres jakke som en pude.

Vi anbefaler at I medbringer så lidt som muligt i teatret. Lad gerne skoletaskerne blive hjemme.

Tribunepladserne er ikke helt så komfortable som stolene på teatret så I er meget velkomne til at tage en pude med eller sidde på jeres jakke.

Tribune og gulv

Vi har 2 sektioner af stolerækker, og på vores salsplan ved billetkøb figurerer den nederste del som "Tribune Gulv", men der er trin til hver række. Undtaget på første række. "Tribune 1. balkon" er fra midten og op.

Denne opbygning betyder at der er et godt udsyn fra alle pladser mod scenen. Men har I gangbesværede elever, skal man være opmærksom på at der er trin op. Vi har valgt ikke at have stole på gulvet, da det ikke giver et godt udsyn i forhold til tribunepladserne.

Parkering Arena Fyn

Der er parkering ved Arena Fyn. Hele 1900 pladser, og det er gratis.

Busser

Vi anbefaler at busser sætter eleverne af foran Arenaen ud mod parkeringspladsen og derfter kører ud og parkerer i grusparkeringspladserne.

Der er flere handicapparkeringspladser til rådighed. Afstanden til indgangen varierer dog.

Offentlig transport

Med offentlig transport kan du b.l.a. tage bussen som holder ca. ti minutters gang fra indgangen. Se Rejseplanen.dk for nærmere information og afgange. Du står af ved busstoppestedet 'Odense Congresscenter' på Ørbækvej.

Billetter

I behøver ikke at printe alle jeres billetter. I får en oversigt over jeres pladser når I ankommer. Hvis I er flere klasser er det godt at aftale nogenlunde hvor hvilke klasser skal sidde ud fra de tilsendte billetter.

Servicemail

I vil modtage en servicemail med flere praktiske oplysninger inden I skal i teatret.

3

OM PETERS JUL I ARENA FYN

Instruktion

/ PELLE NORDHØJ KANN

Gendigtning efter Johan Krohns klassiske digt

/ MARTIN MIEHE-RENARD og SØREN SKJOLD

Komponist og kapelmester

/ LARS FJELDMOSE

Scenografi og kostumedesign

/ CAMILLA BJØRNVAD

Koreografi

/ PETER FRIIS

Lysdesign

/ SIMON HOLMGREEN

Lyddesign

/ KIM MALMOSE

Medvirkende

/ PELLE NORDHØJ KANN / Peter

/ LAURIDS SKOVGAARD ANDERSEN / Rasmus

/ CLAUS RIIS ØSTERGAARD / Far

/ NATALÍ VALLESPÍR SAND / Mor

/ LEA BAASTRUP RØNNE / Hanne

/ CECILIE GERBERG / Karen

/ LOUISE DAVIDSEN / Rosa

/ KLAUS T. SØNDERGAARD / Kresten betjent /
Viggo / Æbleskivesælger

/ MALENE MELSEN / Bedstemor / Fattig Fie

/ MIKKEL BAY MORTENSEN / Rolf

/ LARS SIMONSEN / Anders / Den gamle jul

/ ANDREA HEICK GADEBERG* / Stuepige /
Snedronning

/ LAURA LUPNAAV SØNDERGAARD* / Stuepige /
Snemand

/ LEONORA KELLY, MATILDE DEMANT STORGAARD,
KAYA LØNNE ANDERSEN / Lille Ida

/ Statister: IDA MARIE STÆCHMANN, NICOLINE
RASCH CARLSEN, MADS-EMIL FREDERIKSEN,
MIKKEL LØRENTZEN, ASMUND BERLIN, FRE-
DERIKKE RASMUSSEN, ALBERTE LARSEN,
KAYA CHAMANARA, SIMON ELLEHAVE JENSEN,
ALBERT FIELLAU-NIKOLAJSEN

/ Swings: ANDERS SKOV MADSEN, BENJAMIN
KITTER, ANDERS GJELLERUP KOCH, GITHA
LEHRMANN og LUISE KIRSTEN SKOV

/ Musikere: DITTE FROMSEIER HOCKINGS, HENRIK
HOU, KASPER TAGEL, MICHAEL LUCIUS SALLING,
JACOB WEBER

* 3. års studerende Den Danske Scenekunstscole
- skuespiluddannelsen Odense

UNDERVISNINGSMATERIALERNE TIL PETERS JUL ER SKREVET AF
LINE HEDE SIMONSEN / Skolekoordinator, Odense Teater
RIKKE KLOKKER GRØNNING / Skolekontakten, Odense Teater
TRINE ANJA PETERSEN / Teaterpædagogisk konsulent
LILIAN RIEMER / Tidligere medlem af skolekontakten

4

EN MAGISK OG MUSIKALSK JULEFORTÆLLING

Peter glæder sig i denne tid, mere præcist glæder han sig til julen med sin familie i herskabslejligheden i det gamle København. Juletravlheden er dog stor i hjemmet i Amaliegade, og Peter føler sig overset af sine forældre og familiens tjenestefolk.

Alt ændrer sig, da Peter møder den fattige dreng Rasmus. De to bliver hurtigt venner og fascineres af hinandens liv. Drengene drømmer om at bytte liv, og man skal som bekendt passe på, hvad man ønsker sig – især op mod jul. For pludselig er deres ønske blevet opfyldt.

Mens Rasmus oplever glæden ved Peters trygge og varme familie, opdager Peter, at livet på gaden ikke er så let og sorgløst, som han havde forestillet sig.

Peters Jul er en rørende juleforestilling for hele familien med humor, musik, hjertevarme og julens magi.

Inspirationen kommer fra Krohns elskede danske juledigt "Peters jul" og Mark Twains historie "Prinsen og Tiggerdrengen".

Forestillingen spiller i Arena Fyn og alle sejl er sat for at skabe en stor juleoplevelse med smukke kostumer og masser af teatertrylleri. Scenen bliver 20 meter bred, og byder blandt andet på 88 juletræer, en skøjtebane og huse i overstørrelse. Og naturligvis masser af sne.

5

MATERIALE VEJLEDNING

I dette materiale kan du finde ideer til, hvordan du kan bruge historien om Peters jul til at tale om teater, teaterforventninger, teaterarbejdet, julen, juleforventninger og meget mere.

Læs om instruktør Pelle Nordhøj Kanns uspolerede juleglæde, se scenografen Camilla Bjørnvads idéer til forestillingens mange flotte kostumer.

Teaterpædagog Trine Anja Petersen har skabt nogle enkle øvelser, som du som underviser kan arbejde med sammen med dine elever. Dramaøvelserne er en god måde at få historien, karaktererne og teatergenren ind under huden.

God fornøjelse!

PRAKTISK INFORMATION OM FORESTILLINGEN

9. - 16. DEC.

SPILLESTED / Arena Fyn, Odense Congress Center, Ørbækvej 350, 5220 Odense SØ

ANBEFALES / fra 1. klasse og op

VARIGHED / Ca. 2 timer og 20 minutter

DAGFORESTILLINGER

9., 11., 12. og 16. DEC. KL. 12.00 / Skolepris 70 kr. elev og 40 kr. lærer

AFTENFORESTILLINGER

9., 10. OG 11. DEC. KL. 17.30. / Skolepris 80 kr. elev og 40 kr. lærer

SPØRGSMÅL / Har du spørgsmål omkring forestillingen eller undervisningsmaterialet, kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk eller på tlf. 29343339.

BESTIL BILLETTER /

på <https://www.odenseteater.dk/skoler/>
Har du problemer med at booke dine billetter er du velkommen til at kontakte os på skole@odenseteater.dk eller på telefon 66 12 00 52.

6 / FORBERED JER PÅ OPLEVELSEN

FORVENTNINGER

Tag en samtale med dine elever om hvad I skal opleve.

HVAD TÆNKER DU PÅ NÅR DU HØRER ORDET TEATER?

HVAD TROR DU GEMMER SIG BAG TITLEN PETERS JUL?

HVAD KOMMER DU TIL AT TÆNKE PÅ NÅR DU SER BILLEDET PÅ FORSIDEN AF MATERIALET?

HVAD TROR DU DU SKAL OPLEVE?

HVAD TROR DU DER KOMMER TIL AT SKE?

HVAD KOMMER DU TIL AT SE, HØRE MÆRKE?

Hent mere inspiration

På Teatercentrums hjemmeside er der mange gode og lettilgængelige idéer til, hvordan du kan tale med dine elever om teater både før og efter forestillingen. Der er idéer, der passer både til indskoling, mellemtrin og også større børn.

<https://teatercentrum.dk/teatercentrums-formid-lernetvaerk/scenekunst-og-undervisning/>

Af Pelle Nordhøj Kann

7/EN INSTRUKTØRS BEKENDELSER

NÅR JULEFREDEN SÆNKER SIG

Til trods for, at min alder for længst burde have borthvisket enhver barnlig og naiv tro på julemirakler, så må jeg, med en vis stoltthed, konstatere, at det på ingen måde er tilfældet. Jeg elsker julen og har de varmeste og bedste barndoms minder – netop omkring juletid.

Jeg kan huske hvordan, først min oldemor og siden min mormor altid inviterede til juleaften. Her var hele familien samlet til julemad, gaver og sang og dans om juletræet. Min oldemor, der var af tysk afstamning, havde overlevet både første og anden verdenskrig og fortalte levende om "Julefreden", der på magisk vis indtraf i skyttegravene under første verdenskrig. Et øjeblik salig stilhed, hvor alle kamphandlinger spontant ophørte. Mine ører var ved at falde af, når hun fortalte om, hvordan de tyske soldater havde sat små juletræer op på skyttegravene. Og hvordan, der blev sunget "Stille Nacht" (Glade Jul) og jeg kunne se for mig hvordan de engelske og franske soldater fulgte trop med "Holy Night" og "Douce Nuit". Et øjeblik musikalsk samhørighed midt i rædslerne. Hun fortalte hvordan soldaterne havde kastet små gaver over i fjendens skyttegrave, og jeg prøvede at forestille mig hvordan udsultede soldater kunne afgive mad, tobak, alkohol og skriveredskaber til sine fjender – kun fordi det var jul? Jeg så for mig hvordan dødsfjender kravlede op af gravene, gav hinanden hånden, ønskede glædelig jul og jeg grinede af den vanvittige historie om, hvordan soldaterne spillede en jule-fodboldkamp mellem skyttegravene i 1914. Blot for at starte rædslerne forfra igen d. 26. december og fortsatte den frygtelige og meningsløse krig.

I min barndom blev alle traditionerne og fortællingerne til en dyb taknemmelighed og en ukuelig tro på, at vi som mennesker kan udrette store ting – især i julen. Der er noget magisk ved julen – også selvom vi heldigvis ikke fejrer den i skyttegrave i Danmark. Men netop i julen er der en tendes til langt større empati og medmenneskelighed; der

gives flere penge til velgørende organisationer, der ydes julehjælp til mindre bemidlede, der gives gaver til børn og familier åbner deres hjem for ensomme og udsatte. Det er som om, alle ser med lidt mildere øjne på hinanden i julen. Som om, noget kan lade sig gøre netop i disse dage, som ellers er djævelsk svært resten af året. Vi kan alle mærke når julefreden sænker sig – og netop deri ligger julens magi.

Johan Krohns **Peters Jul** er som et glansbillede af hele den danske juletradition. I slutningen af 1800-tallet havde danskerne fået en værre omgang klø af tyskerne og mistet 1/3 af både befolkning og land. Der var behov for opbyggelige nationale fortællinger, der kunne mane til åndelig oprustning og sammenhold i de sørgelige rester af landet – og her blev **Peters Jul** et vidunderligt eksempel; Den pæne borgerlige familie, med gode kristne værdier og et godt socialt julehjerte. Præcis som danskerne godt kunne lide at se sig selv.

Siden da er fortællingen blevet udvidet, nuanceret, illustreret, filmatiseret, dramatiseret og nu også lavet til en stor musikforestilling for hele familien. Kernen i fortællingen er den samme – julen kan skabe håb, fred og samhørighed – men i denne teaterversion har vi erstattet det nationalromantiske med en ordentlig omgang julemagi. **Peters Jul** er en storslået forestilling om to drenge, der søger lykken og bytter krop en magisk julenat. Pludselig er de hvirvlet ind i en fortælling med levende snemænd, sneprinsesser, en skrækkelig røverbande, godmodige fattigfolk og deres intetanende julestressede familie. Alle skal de så grueligt meget igennem før det magiske øjeblik indtræffer og julefreden endelig kan sænke sig.

Vi lover en magisk julefortælling, der nok skal få smilet frem og sætte gang i de bankende julehjerter.

8 / KOSTUMETEGNINGER BRINGES MED VENLIG TILLADELSE FRA SCENOGRAF CAMILLA BJØRNVAD

KOSTUMETEGNINGER

RASMUS

PETER

DESIGNER / TÆKTER
PETERS JUL
Model: 1860 / 1870
ART: Skitse
BRAND / MÅLSTAV: 1860-1870
URL: www.petersjul.dk
Date: 2013-2014

DESIGNER / TÆKTER
PETERS JUL
Model: 1860 / 1870
ART: Skitse
BRAND / MÅLSTAV: 1860-1870
URL: www.petersjul.dk
Date: 2013-2014

DESIGNER / TÆKTER
PETERS JUL
Model: 1860 / 1870
ART: Skitse
BRAND / MÅLSTAV: 1860-1870
URL: www.petersjul.dk
Date: 2013-2014

DESIGNER / TÆKTER
PETERS JUL
Model: 1860 / 1870
ART: Skitse
BRAND / MÅLSTAV: 1860-1870
URL: www.petersjul.dk
Date: 2013-2014

DESIGNER / TÆKTER
PETERS JUL
Model: 1860 / 1870
ART: Skitse
BRAND / MÅLSTAV: 1860-1870
URL: www.petersjul.dk
Date: 2013-2014

DESIGNER TEATRET
PETERS JUL
SKOLE: ANNEKJØP / LØRVIK
ART: BØRRE
DESIGNER: CARMILLA BØRRESEN
TEL: +45 26234840
DATE: 2019-2020

DESIGNER TEATRET
PETERS JUL
SKOLE: HØJTEKSTIL / ÅBULSTE
ART: BØRRE
DESIGNER: CARMILLA BØRRESEN
TEL: +45 26234840
DATE: 2019-2020

DESIGNER TEATRET
PETERS JUL
SKOLE: ANNEKJØP / LØRVIK
ART: BØRRE
DESIGNER: CARMILLA BØRRESEN
TEL: +45 26234840
DATE: 2019-2020

DESIGNER TEATRET
PETERS JUL
SKOLE: ANNEKJØP / LØRVIK
ART: BØRRE
DESIGNER: CARMILLA BØRRESEN
TEL: +45 26234840
DATE: 2019-2020

ODENSE TEATER	
PETERS JUL	
ROLLE: <i>SNEEDRNING/AUDEA</i>	
AKT:	SCENE:
KOSTUME DESIGNER: CAMILLA BJØRNVAD	
TELF: +45 26184481	
DATE: 30/5 2025	

9 / HVOR KOMMER HISTORIEN FRA

JOHAN KROHNS DIGT

Det digt som forestillingen tager udgangspunkt er skrevet af Johan Krohn, og de små tegninger i den oprindelige bog var tegnet af hans bror Pietro Krohn og en af deres fælles venner Otto Haslund. Brødrene kom fra det bedre borgerskab i København, og børnebogen beskriver julen i brødrenes Krohns hjem i 1850'erne i København og i Hamburg, hvor de to brødre er født.

De er nogle af de første børn, der oplever 'den gode gamle familiejul'. De skriver vers og tegner tegninger, der skal blive til en børnebog om, hvordan man holder en god jul.

Brødrene opsøger den københavnske bogtrykker Wøldike, som laver en lille bog på 16 sider i ca. 1000 eksemplarer, men da brødrene i december måned 1863 skal se deres bog hos bogtrykkeren, bliver de dybt skuffede. En anden tegner har haft fat i tegningerne i bogen, og brødrene syntes, bogen var grim og ødelagt. De beholder selv et eksemplar og beder bogtrykkeren om at brænde resten.

I 1870 udkommer den udgave af Peters Jul, som Johan Krohn har revideret med nye tegninger af Pietro Krohn. Denne 2. udgave vil brødrene gerne lægge navn til. Bogen udkom i årene fremover i flere nye udgaver med tegninger af andre tegnere. I den første udgave af Peters Jul er verset om den fattige Rasmus ikke med. Brødrene skrev til 2. udgave et nyt vers, som fortæller om, at man skal gøre noget godt for de fattige børn i julen.

Der findes en anonym 16 siders børnebog, der hedder King Winther, som er udgivet i 1859. Brødrene Krohns 1. udgave af Peters Jul ligner til forveksling i udformning, format og på for- og bagside denne bog. Den Gamle By i Aarhus har et eksemplar af 1. udgaven af Peters Jul.

10 / OPGAVER TIL FORSKELLIGE KLASSETRIN

PETERS JUL I DANSK

I dette afsnit kan du finde opgaver i forbindelse med højtlesning eller selvlæsning af bogen Peters jul. Der er opgaver til forskellige klassetrin: 0. - 2. klasse, 3. - 6. klasse og 6. klasse.

Opgaver 0. - 2. klasse

Kopier bogens billeder.

Bland billederne – lad eleverne prøve at genskabe/genfortælle historien og billedernes rækkefølge.

Kan evt. laves i grupper, hvor hver gruppe får alle billeder eller blot en del af dem.

De forskellige grupper samler så til sidst i fællesskab hele historien.

Hvad sker der med historien, hvis nogle af billederne byttes rundt?

Hvad sked der med historien, hvis nogle af billederne helt udelades? Er det så stadig den samme historie, eller kan der fortælles en ny?

Træk et billede – fortæl en historie om billedet.

Tegn et billede af den jul, man ønsker sig og evt. skrive lidt til.

Opgaver 3. - 6. klasse

Juleforberedelser

Hvilke juleforberedelser hører vi om i bogen?

Eksempler: Bage, pudse sølvtøj, lave julegaver, slagte gås osv.

Hvilke juleforberedelser har vi i dag?

Er der forskel? Hvilke?

Vælg to og to sammen en juleforberedelse, som I beskriver. Hvordan var den i Peters Jul, og hvordan er den i dag. Optag din egen radio- eller TV-udsendelse om 'jul i gamle dage og nu', hvor hvert par har et bidrag til udsendelsen.

Juletræet

Skikken med juletræ stammer fra Tyskland, hvor man havde de første juletræer i 1500-tallet. Så vidt man ved, havde man det første juletræ i Danmark på et sydsjællandsk gods – Holsteinborg – i 1808. Juleaften i 1811 tændtes det første københavnske juletræ hos en ung lægefamilie i Ny Kongensgade nr. 221. Det fortælles, at folk var så nysgerrige, at de satte stiger op til vinduerne for at kunne se ind på juletræet.

Fortæl/skriv/tegn juletræets historie i Peters Jul. Du kan for eksempel fortælle historien som en tegneserie.

Slut måske fortællingen med at fortælle om jeres eget juletræ – hvornår kommer det 'ind', hvornår bliver det 'smidt ud' igen. Hvilke traditioner har din familie?

Lav i klassen et fælles juletræsdigt, hvor hver elev bidrager med to verselinjer, der rimer. Hvad betyder ordene?

Fup eller fakta

I Peters jul som forestilling – og også nogle steder i bogen – bruges nogle ord, som var almindelige i gamle dage, men som vi ikke bruger så meget mere.

Spil Fup eller fakta

Spil "Fup eller fakta" med ordene. Brug ordkortene på næste side.

Klassen deles ind i grupper på 3 personer.

Klip kortene ud.

Hver gruppe trækker 1 eller flere kort fra ordbunken.

Gruppen undersøger ordets betydning og laver en rigtig forklaring på ordet.

Derudover opfindes to forkerte forklaringer. Kan evt. også laves som tegninger.

Når alle er klar læser/fortæller/viser grupperne på skift deres forklaringer for resten af klassen, der skal gætte, hvilken forklaring, der er den rigtige.

PIBESNØR	DROSKE
TRØSTER	SUKKERSTÆNGER
FATTIGLEM	SKILLING
TÆLLELYS	EN DALER
LUSEPUSTER	RAKKERKNÆGT
BAGGÅRD	SVINDSOT
SKILLEMØNT	KALVEKNÆENE

Opgaver 6. klasse

SPØRGSMÅL

Hvilke sociale klasser beskrives i Peters jul?

Hvordan ville man beskrive jul i de tilsvarende sociale klasser i nutidens Danmark?

Er der lighedspunkter?

Brug notatarket på næste side, hvor I i venstre side skriver eksemplerne fra Peters jul, til højre skriver eksemplerne fra i dag og i midten skriver de eksempler, der er ens/er de samme for begge perioder.

Diskuter/fremlæg fælles i klassen

Når man læser Peters Jul i dag hvordan virker den så? Nostalgisk? Romantisk? Et drømmebillede?

Arbejd i grupper – find eksempler i bogen og giv selv eksempler fra nutiden.

Fremlæg i klassen

To og to eller i grupper:

Fremstil/beskriv jeres drømmescenarie af en jul.

Brug powerpoint, prezi eller andet program til fremlæggelse.

To og to eller i grupper:

Undersøg juletræets historie.

Hvor kommer skikken fra?

Hvornår kom det første juletræ til Danmark?

Hvor ser man det første juletræ?

Har juletræet en kristen betydning?

Lav jeres eget juletræs-digt, juletræs-rap eller

hvad I ellers kan finde på.

Nutid

Fælles

Peters jul

Af Trine Anja Petersen

11 / TEATERPÆDAGOGISKE ØVELSER TIL PETERS JUL

HISTORIEN IND GENNEM KROPPEN

Teaterpædagog Trine Anja Petersen har beskrevet nogle enkle øvelser, som du som underviser kan arbejde med sammen med dine elever.

Dramaøvelserne er en god måde at få historien, karaktererne og teatergenren ind under huden.

På de følgende sider kan du danne dig et overblik over øvelserne og læse om, hvordan du kan gribe arbejdet an. Vi anbefaler, at I laver øvelserne som optakt FØR I skal se forestillingen. I kan også vælge at lave dem efter, I har været i teateret, som bearbejdelse af forestillingen eller gentagelse af øvelserne, nu med inspiration fra forestillingen. Disse øvelser kan du finde på de næste sider:

Lad os bytte navn
En opvarmningsøvelse

En julestorm - hvad er jul for dig?
En øvelse, der arbejder med eventyrets magi og elevernes fantasifulde påfund.

Peters jul som levende billeder
Vi skaber steder fra Narnias fantastiske univers.
En slags miljøskildring med kroppen.

Gå på opdagelse i drengenes inderste tanker

TIP
Skab mod i rummet med modighedsmusklen:

Træn din modighedsmuskel
Det gode med dramaøvelser er at der ikke er nogen rigtig eller forkert måde at lave dem på. Det handler om at kaste sig ud i det og øve det vi kan kalde modighedsmusklen. Ligesom alle andre muskler bliver den stærkere jo mere vi bruger den. Lad os træne vores modighedsmuskler!

11.1

FØR I GÅR I GANG

1. Skab plads!

Øvelserne kræver godt med gulvplads. Hvis I er i jeres klasselokale, så skub borde og stole ud til siden, så I har et bart gulv at boltre jer på.

2. Stem kroppen og rummet

Start sammen i en rundkreds og fortæl eleverne, at I nu skal arbejde med skuespillerens værktøjer, nemlig kroppen og stemmen. En skuespillers arbejde er, at fortælle historier – gerne ved at blive til en anden, end den person, han eller hun er i virkeligheden. Til at fortælle historier bruger skuespilleren både sin krop og sin stemme til at spille forskellige roller. Det er det, I nu skal prøve sammen. Men før man kan spille "en rolle", skal man også have et "nul-punkt", en neutral krop, der ikke spiller noget.

Bed eleverne om at stå med en neutral krop: det vil sige en krop, der ikke spiller en rolle, men er klar og fokuseret. I har armene ned langs siden, rettet ryg, tyngde i fødderne og blikket fremadrettet og ørerne spidse, så de kan lytte. Nu er I klar til det næste!

3. En lille starter: HOSSA

Bed eleverne om at følge dine bevægelser og gøre som du gør. Der skal være fuldstændig ro og koncentration.

Du beskriver det følgende med ord, mens du gør bevægelserne: Start med at tage højre hånd op i vejret og træk vejret ind, lille pause, højre arm langsomt ned og pust ud. Venstre arm op, træk vejret ind, pause, langsomt ned igen mens I puster ud. Begge arme op, træk vejret ind, pause, og ned igen og pust ud.

Nu træder I et lille lydløst skridt ind i cirklen. Nu fortæller du eleverne, at de skal forestille sig, at foran dem ligger et stort, tykt bræt af træ. Om lidt vil de alle sammen banke dette stykke træ over med deres ene hånd med en saft og en kraft som en vaske ægte japansk samurai. Dette skal gøres med replikken "HOSSA!" Og det skal være fra bunden af maven og så højt, at det kan høres

til Nordpolen. Men det er vigtigt, at I alle gør det på præcis samme tid. Du sikrer dig alle er med. Og tager din ene hånd op, og hvisker 3-2-1 – "HOSSA!" mens I banker hånden ned i træstykket foran jer. Nu gentager I øvelsen, men denne gang uden din instruktion. I skal alle følge hinanden og gøre bevægelserne præcis samtidig. Det handler om at se, følge og være opmærksom på hinanden. Det kræver fuld koncentration, så I alle ender i det højeste HOSSA!

Nu er I klar til øvelserne!

11.2 / DRAMAØVELSE, OPVARMINGSØVELSE 1/3 LEKTIONS VARIGHED

LAD OS BYTTE NAVN

I Peters jul bytter Peter og Rasmus navn og liv! Som en opvarmningsleg til at arbejde med teaterøvelser, kan I lege navnebyttelegen.

I skal bruge godt med gulvplads, da eleverne skal gå imellem hinanden.

Eleverne skal stoppe og give hinanden hånden og præsentere sig med deres navn ledsaget af en sjov bevægelse og en anderledes stemme.

Eleven skal så tage den andens navn, stemme og bevægelse og præsentere sig med navnet, bevægelsen og stemmen til den næste eleven møder.

Og sådan bliver det ved. Møder du dit eget navn igen er du ude af legen og må sidde og se de andre bytte navn.

TIP TIL INDSKOLING

Laver du denne øvelse med indskolingsklasser, kan I blot starte med at skulle bytte navn. Så kan I tilsætte reglen med bevægelsen og stemmen, hvis I laver øvelsen igen.

11.3 / DRAMAØVELSE 1/3 LEKTIONS VARIGHED

EN JULESTORM - HVAD ER JUL FOR DIG?

En brainstorm med kroppen hvor vi undersøger, hvad vi hver især forbinder med jul og højtider.

Stil jer i en rundkreds. Om lidt skal I på skift træde ind i cirklen og sige et ord, som I kommer til at tænke på, når I tænker på jul eller en anden højtid.

Ordet skal være ledsaget af en bevægelse. Du starter med et eksempel, f.eks. "Julekñas" med en bevægelse af at man spiser godter fra et kræmmerhus, eller "Julesne" hvor man slår armene ud og drejer rundt mens man kigger op i loftet.

Når du har vist dit ord og bevægelse, så skal alle de andre elever træde ind i cirklen og gøre præcis det som du gjorde. Og så er det næstes tur.

Det kan hjælpe på elevernes modighed at sige, man bare skal gøre det første, der falder en ind.

I kan tage så mange runder I vil.

11.4 / DRAMAØVELSE, CA. 1/2 LEKTIONS VARIGHED

PETERS JUL SOM LEVENDE BILLEDER

Peters jul af Johan Krohn citeres i Odense Teaters udgave af Peters Jul. Som optakt til jeres teatertur kan I læse uddrag af digtet. Digtet har nogle fantastiske beskrivelser og billeder af tiden op til julen, selve julen og tiden efter julen.

Med øvelsen skal I bruge kroppen og elevernes gode ideer til, hvordan I kan vise billederne i versene – og hvordan de kan blive levende med bevægelse og lyd! Dette giver også anledning til at tale om forskellige gamle ord – hvad er dog en "trøster", en "pibesnor" og en "stadsestage"? Hvordan ser de ud?

Øvelsen:

I skal bruge godt med gulvplads. Eleverne sidder på gulvet og kigger frem på et tomt stykke gulv. Fortæl eleverne at dette er en scene, og de lige nu er publikum.

Om lidt forvandles scenen til et billede fra Peters Jul.

Man kan spille alt på scenen med kroppen: personer, dyr, ting, følelser og stemninger osv. Men det skal være et billede på dét, vi læser sammen.

I begynder med at læse et vers af Peters Jul. I finder et uddrag på næste side af vers, som er med i Odense Teaters opsætning. Det kunne være første vers:

Jeg glæder mig i denne tid;
nu falder julesneen hvid
så ved jeg, julen kommer.
Min far hver dag i byen går,
og når han kommer hjem, jeg står
og ser hans store lommer.

Bed eleverne om at lukke øjnene og se situationen for sig.

Når I har læst verset højt et par gange, spørger du

eleverne, hvad der skal være i jeres billede.

Én elev rækker måske hånden op og siger "Julesne!" og du beder eleven om at komme op på scenen og stille sig som julesne.

En anden siger "faren med store lommer" og du beder eleven om at komme på scenen og spille faren – og to andre elever om at spille de store lommer.

Og sådan bygger I billedet op indtil, I er tilfredse.

Herefter kan du tænde for billedet – da skal alle have en bevægelse og en lyd (selv farens lommer har en lyd!), som de gentager i et loop. Start og stop billedet et par gange.

Husk at have fokus på det, man kan kalde for skuespillerens værktøjskasse:

- blikretning
- mimik
- gestik
- kroppen
- stemmen.

Det hele har betydning for historien, der bliver fortalt i billedet.

11.5 / VERS FRA DIGTET DER INDGÅR I FORESTILLINGEN

VERS FRA PETERS JUL

Jeg glæder mig i denne tid;
nu falder julesneen hvid
så ved jeg, julen kommer.
Min far hver dag i byen går,
og når han kommer hjem, jeg står
og ser hans store lommer.

Og på hans bord forleden dag
jeg så et yndigt lille flag,
og det jeg ikke glemmer.
Papir han klipper med en saks,
men når jeg kommer ind, han straks
sin stads i skuffen gemmer.

Og mor har peberkager bagt;
jeg ved det, jeg har selv dem smagt,
da de var ganske varme.
Sit sølvskab mor nu åbnet har,
og stadsestagen frem hun ta'er,
den med de mange arme.

Og søster Hanne syr og syr.
Hun siger, julen er så dyr,
hver gang hun grisen ryster.
Til far hun har en pibesnor
af perler, og til bedstemor
hun hækler på en trøster.

11.6 / DRAMAØVELSE INKL. LÆSNING 1-2 LEKTIONERS VARIGHED

PÅ OPDAGELSE I DRENGENES TANKER

Dramaøvelse inkl. læsning, 1-2 lektions varighed
Som I kan læse i scene 8 af Odense Teaters opsætning af 'Peters Jul' ville Rasmus ønske, han var Peter og Peter ønske, han var Rasmus. Men hvorfor egentlig? Hvilke tanker gemmer sig bag deres ønsker? Tænk, hvis vi kunne åbne deres hoveder og høre deres tanker. Det kan vi med denne øvelse! Øvelsen hjælper med at sætte ord på, hvad eleverne tænker ligger under overfladen hos karaktererne og grundlaget for deres handlinger og ønsker.

Start med at læse scene 8 fra manuskriptet til Odense Teaters opsætning af Peters Jul.
I kan starte med at have en samtale om, hvordan et manuskript er bygget op:

REPLIKKER OG UNDERTEKST

Et manuskript består af replikker, som skuespillerens roller skal sige i teaterstykket. I manuskriptet står hvad skuespillerne skal sige, men ikke altid hvordan de skal sige deres replikker. Pauser, betoning og stemmeleje er alt sammen med til at lægge betydning i det sagte – dette kaldes også for undertekst, altså dét som ligger under eller bagved det sagte. Der er stor forskel på om man siger "Du er godt nok sød" med en mild stemme og med tryk på sød, i modsætning til en mere ironisk undertekst, med tryk på "godt nok". Dermed kan betydningen af en replik ændres af måden vi siger den på, på trods af det er nøjagtig de samme ord, der bliver sagt.

REGIBEMÆRKNINGER

Den tekst, der står mellem eller efter replikkerne, kaldes regibemærkninger. Den tekst beskriver oftest omgivelserne, stemninger eller hvor de forskellige karakterer skal stå på scenen.

Fordel replikkerne mellem elever, der spiller hhv. PETER, RASMUS og KAREN. Fordel regibemærkningerne mellem forskellige elever i klassen. Læs replikkerne op evt. først uden undertekst og siden med undertekst.

Øvelsen: Gå på opdagelse i Rasmus' og Peters inderste tanker

To elever kommer op på scenen foran resten af klassen, som sidder klar på gulvet. De skal stille sig i et frys, en som Rasmus og en som Peter. Fortæl klassen, at om lidt åbner vi hovederne på Peter og Rasmus, og så kan vi høre, hvad de ønsker sig allermost i denne verden. Du fortæller at resten af klassen skal spille deres tanker ved at løbe op bag ved den ene eller den anden og sige hvad de tænker. Feks. "Jeg vil bare gerne have aftensmad hver dag" (Rasmus) eller "Jeg savner eventyr!" (Peter).

5: Hvad hvis du var en anden for en dag?

Skriveøvelse med opfølgende dramaøvelse 1-2 lektions varighed

Peter og Rasmus ønsker sig brændende at leve den andens liv. En julenat(?), når man både kan se solen og månen, så hjælper snemanden dem og opfylder deres ønske.

Tænk hvis man kunne låne en andens liv en enkelt dag! Hvordan ville din dag så se ud?

Første del af øvelsen er en skriveøvelse. Du skal bede eleverne om:

1. Vælg en person: Hvis du kunne ønske at være en anden person en hel dag, hvem skulle det så være? Gerne en, du virkelig tænker har en fed hverdag, som du godt kunne tænke dig at prøve at have for en enkelt dag.
2. En morgen i din persons liv: Bed eleverne om at beskrive deres personers morgen. Hvor længe sover de? Hvad spiser de til morgenmad? Hvordan bor de? Hvad skal de efter de har spist morgenmad, hvilken dag står for døren? Giv eleverne 5-10 minutter til at skrive. De skal bare skrive alt der falder dem ind og med så mange beskrivelser som muligt. De må meget gerne digte.

3. Hvordan holder din person jul? Bed eleverne om at beskrive, hvordan deres person ville holde jul. Hvem skulle inviteres? Hvad ville de spise? Hvor holder deres person juleaften? Hvad ønsker deres person sig i gave?
Giv eleverne 5-10 minutter til at skrive.
4. Hvad ville du savne fra dit eget liv? Bed eleverne om at skrive ned alt det, som de alligevel ville savne fra deres eget liv – venner, familie, ting i deres hverdag, aktiviteter og andet?

12 / UDDRAG FRA MANUSKRIFTET

SCENE 8

BAGGÅRD

(Rasmus kommer ind gennem porten.)

RASMUS

Godaften snemand - står du der endnu? (Ser op på himmelen.)

Sol og måne! Tænk hvis han virkelig kan opfylde et ønske. Så ville jeg ønske, at jeg var ham den fine borgerdreng. Så var det slut med at fryse, slut med at stjæle, slut med at gå sulten i seng...

(Han hører noget og gemmer sig. Peter kommer ind.)

PETER

Rasmus!?!... Hallo. Rasmus! Rasmus! Har du set det?

RASMUS

Set hvad?

PETER

Solen og månen. Jeg skyndte mig herhen med det samme, da jeg opdagede det! Det er anden gang jeg stikker af i dag.

RASMUS

Tror du virkelig på den historie?

PETER

Gør du ikke? Hvorfor er du her så?

RASMUS

Jeg kom bare forbi.

PETER

Nå, men jeg vil altså prøve!

RASMUS

Det vil jeg sgu' også.

PETER

Hvad ville du ønske, hvis det virker?

RASMUS

Hvad ville du ønske?

PETER

Du griner bare af mig. Sig dit først!

RASMUS

Gu' vil jeg ej. Det rager ikke dig. Eller... Jo - det gør det for resten... men vi kan jo sige det samtidigt.

PETER

Lad os det. Er du klar? - 1 - 2 - 3

BEGGE

Jeg ville ønske at jeg var dig!! (De kigger forbavsende på hinanden.)

Hvad?! Vil du virkelig være mig!

RASMUS

Der skete ingenting. Og det skal du være glad for. Hvorfor i alverden vil du dog være mig?

PETER

Mit liv er så kedeligt! Jeg keder mig og vil også have eventyr - ligesom dig.

RASMUS

Du får da mad hver dag, og et varmt hjem og voksne der passer på dig.

PETER

Ja ja, men mad og voksne er ikke alt - du har friheden til at gøre hvad du vil, der er ikke nogen der er på nakken af dig hele tiden. Du kan tage på eventyr og lidt mad får Den Sorte Hånd vel at spise? (mærker på hans stærke arme)

RASMUS

Jo, jo... selvfølgelig...

PETER

Hmm, der sker ikke noget og jeg må vist hellere komme hjem inden hele huset går i panik igen. Vi ses, måske!

RASMUS

Måske!

(De begynder at gå hver sin vej. I det samme høres lyden af fjerne ringende bjælder. Pludselig kommer snedronningen til syne. Drengene bliver trukket ind mod snemanden. Luften begynder at gnistre af små lyspletter.)

RASMUS

Hvad sker der?

PETER

Jeg... jeg ved det ikke!!

(Nu begynder snemanden at røre på sig. Først med stive frosne bevægelser, senere lidt friere. Han stavrer hen imellem de to drenge og lægger en hånd på deres hoveder. Der sker en magisk transformation og drengene bytter tøj. Snedronningen forsvinder og snemanden stivner på sin plads igen.)

RASMUS

Så du det, som jeg så?

PETER

Det... det ved jeg ikke. Så du det jeg så?

RASMUS

Det ved jeg ikke?

PETER

Jeg vil hjem. Jeg fryser!

(For overskuelighedens skyld, beholder drengene deres oprindelige rollenavne. De andre karakterer vil dog kalde dem, ved de modsatte navne.)

RASMUS

Det gør jeg også... det vil sige – det gør jeg faktisk ikke- jeg fryser slet ikke.

PETER

Av - hvad er det for et jag i min mave?

RASMUS

Det er sikkert sult!

PETER

Sult?

(De vender sig, så de står ansigt til ansigt. De laver det gode gamle spejltrick.)

PETER

(Ser ned af sig selv)

Nu forstår jeg. Du er virkelig blevet til mig!

RASMUS

Og du er blevet til mig. Det er utroligt.

KAREN

Peter!

RASMUS

Åh-åh!

13 / SKRIVEØVELSE MED OPFØLGENDE DRAMAØVELSE 1-2 LEKTIONER

HVIS DU VAR EN ANDEN FOR EN DAG

Peter og Rasmus ønsker sig brændende at leve den andens liv. En julenat, når man både kan se solen og månen, så hjælper snemanden dem og opfylder deres ønske.

Tænk hvis man kunne låne en andens liv en enkelt dag! Hvordan ville din dag så se ud?

Første del af øvelsen er en skriveøvelse. Du skal bede eleverne om:

1) Vælg en person

Hvis du kunne ønske at være en anden person en hel dag, hvem skulle det så være? Gerne en, du virkelig tænker har en fed hverdag, som du godt kunne tænke dig at prøve at have for en enkelt dag.

2) En morgen i personens liv

Bed eleverne om at beskrive deres personers morgen. Hvor længe sover de? Hvad spiser de til morgenmad? Hvordan bor de? Hvad skal de efter de har spist morgenmad, hvilken dag står for døren?

Giv eleverne 5-10 minutter til at skrive. De skal bare skrive alt der falder dem ind og med så mange beskrivelser som muligt. De må meget gerne digte.

3) Hvordan holder din person jul?

Bed eleverne om at beskrive, hvordan deres person ville holde jul. Hvem skulle inviteres? Hvad ville de spise? Hvor holder deres person juleaften? Hvad ønsker deres person sig i gave? Giv eleverne 5-10 minutter til at skrive.

4) Hvad ville du savne fra dit eget liv?

Bed eleverne om at skrive ned alt det, som de alligevel ville savne fra deres eget liv – venner, familie, ting i deres hverdag, aktiviteter og andet?

DRAMAØVELSE:

En julemorgen i din persons liv – lad personerne møde hinanden!

I kan nu gå ud på gulvet og lade eleverne møde hinandens personer. I skal gå mellem hinanden. Fortæl eleverne, at det er julemorgen, og I går alle sammen rundt ude på gaden.

I møder hinanden, to og to, og I skal hilse på hinanden, præsentere jer selv og fortælle hvilken morgen I har haft og hvad I skal senere til jul.

Spørg gerne ind til hinanden. Når I har udvekslet morgener og juleplaner, går I videre på gaden og møder en ny person. I bliver ved til du stopper legen. Lad eleverne møde 3-5 personer alt efter hvordan energien er i rummet.

Efterfølgende kan I tale om jeres personer i plenum, hvorfor I netop har valgt de personer og hvad I ville savne fra jeres eget liv.